Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעה' 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם פאלגענדען דעם
ערשטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 148. פינפצעהנטער יאהרגאנג | פעסט, מיטטוואך כ כסליו ה'תרמ"ד. | Pest, den 19. Dezember 1883.

דער טיסא-עסלארער-פראצעס

פאר דער קאניגליכען טאפעל.

אם 17-טען דיעזעס, אום 9 אוהר פארמיטטאג, ערשיענען 6 מיטגליעדער דער קאניגליכען טאפעל אים פערהאנדלונגס-זאאלע אונד צוואר: הערר קארל וואיקאי אלס פרעזידענט; דיא הערדען איגען פאפאוויטש אונד יאזעף באללעגה אלס ביזיטצער; הערר וואלפגאנג סעלל אלס רעפערענט, הערר פראנץ פאראשי אלס שריפטפיהרער אונד הערר קארל באלאגה אלס ערזאטצמאנן. דא נעמליך צו בעפירכטען זיא, דאס דער איינע אדער דער אנדערע ריכטער וועהרענד דער מעהרטעגיגען פערהאנדלונג אונוואהל ווערדען קאננטע, זא איזט זייטענס דעם פרעזידענטען דיא פערפיגונג געטראפפען וואָרדען, דאס הערר קארל באלאגה פאם בעגיננע ביז צום שלוססע דער פערהאנדלונג דערזעלבען אנוואהנען זאלל, דאמיט ער, אים פאללע ער אלס ערזאטצמאנן דען איינען אדער דען אנדערען דער ריכטער פערטרעטען מיסטע, דיא גאנצע אנגעלעגענהייט דיעזעס פראצעססעס גענוי קעננע. — זייטענס דעם פובליקומס וואר דער זיטצונגס-זאאל אנפאנגס נור שוואך בעזוכט; ערסט אים פערלויפע דעס טאגעס פיללטע זיך דער זאאל אימטער מעהר מיט צוהארערן אוס דען פערשיעדענסטען קרייזען דער הויפטשטאדט.

דער ערסטע פערהאנדלונגס-טאג ווארדע מיט דעם בעריכטע דעס רעפערענטען סעלל אויסגעפיללט. וויר וואללען זיינען בעריכט, אבגלייך ער וועניג נייעס ענטהאלט, דאס אונזערע לעזער אוים אונזערען זייערצייטיגען מיטטהיילונגען איבער דען גאנג דעס טיסא-עסלארער פראצעססעס ניכט קעננען זאללטען, דעננאך היער אין מאגליכסטער קירצע צור דארשטעללונג ברינגען.

דער רעפערענט זאגטע:

„דער געריכטס-האף פאן נירעדיהאזא האט זיין אורטהייל אין דער שטראפזאכע דעס סאלאמאן שוואַרץ אונד זיינער מיטאנגעקלאגטען אין פאלגע דער אפעללאציאן דער מוטטער דעס פערשוואונדענען מעדכענס, נעמליך דער וויטווע יאהאננא שאלימאשי דער קאניגליכען טאפעל אונטערברייטעט. — (דער פרעזידענט ווינשט דיא נאמען אללער אנגעקלאגטען צו קעננען. נאכדעם דיעזע פערלעזען וואורדען, זאגטע דער רעפערענט ווייטער:) איך מוס עס איבריגענס איבערהויפט בעצווייפעלן, אב דיא וויטווע שאלימאשי אלס איינע זאלכע בעשעדיגטע צו בעטראכטען זייא, דער דאס רעכט דער אפפעללאציאן אין דיעזער שטראף-אנגעלעגענהייט צושטעהע; איבריגענס ווירד יא דיא האהע קאניגליכע טאפעל ערסט דאנן אין דער לאגע זיין, היעריבער צו ענטשיידען, וועגן זיא דען גאנצען גאנג דעס פראצעססעס אין אללען זיינען איינצעלהייטען גענויא קעננען ווירד!"

פרעזידענט: „איך מאכטע עבען צו דיעזעם צוועקע צוערסט דען אנקלאגע-בעשלוס דעס נירעדיהאזער געריכטס-האפעס אונד דעססען בעגרינדונג גענויא קעננען!"

דער שריפטפיהרער פערליעזט היערויף זאוואהל דען אנקלאגע-אנטראג דעס שטאאטס-אנוואלטעס, אלס אויך דען אנטראגע-בעשלוס דעס נירעדיהאזער געריכטס-האפעס.

היערויף נאהם דער פרעזידענט ווידער דאס וואָרט אונד זאגטע: „וויא עס מיר שיינט, לויטעט דער אנקלאגע-אנטראג דעס שטאאטס-אנוואלטעס גאנץ זא וויא דער אנקלאגע-בעשלוס דעס געריכטס-האפעס. איין אונטערשיעד צייגט זיך בלאס בעציגליך דעס עמאנועל טייב, דא דער שטאאטס-אנוואלט ווינשטע, דאס דיעזער אונפערציגליך אויף פרייען פוס געזעטצט ווערדע, וועהרענד דער געריכטס-האף אויך געגען טייב דיא אין אנקלאגע-שטאנד-זעטצונג בעשלאס. איך מאכטע נון נור נאך וויססען, אב אויך דיא בעגרינדונג דעס שטאאטס-אנוואלטליכען אנקלאגע-אנטראגעס מיט דער דעם ריכטערליכען אנקלאגע-בעשלוססעס גלייך זייא."

רעפערענט סעלל זאגטע נון ווייטער: „איך בעטרעפפס דער בעגרינדונגען צייגט זיך בלאס אין הינזיכט אויף עמאנועל טייב איין אונטערשיעד. אינדעססען איזט אים אנקלאגע-אנטראג דעס שטאאטס-אנוואלטעס הערפארגעהאבען, דאס דיא אונטערזוכונג זיך דאריף געריכטעט האבע, דאס היער איין „ריטועללער מארד" אים שפיעלע זייא, וועהרענד דער געריכטסהאף בעקאננטליך בערייטס בייא בעגינן דער פערהאנדלונג דיעזע צומוטהונג צוריקוויעז מיט דען וואָרטען: „דיא אנקלאגע וואורדע ניכט וועגען איינעס „ריטועללען", זאנדערן וועגען איינעס געוואהנליכען „געמיינען" מאָרדעס געגען דיא פערהאפטעטען ערהאבען!" — עס וואר אלזא דעם שטאאטס-אנוואלטע מיט זיינעם אנקלאגע-אנטראג גאר ניכט ערנסט; ער האט בלאס דאס אנגעשטרעבט, דאס עס זיך בייא דער אפפענטליכען געריכטס-פערהאנדלונג קלאר הערויסשטעללע, וויא זעהר דאס גאנצע אויף איינעם ערבערמליכען שווינדעל בערוהע." —

דיא וויטווע שאלימאשי האט ערסט נאך בעגינן דער פערהאנדלונג אנגעמעלדעט, דאס זיא איינען פריוואט-פערטהיידיגער האבע. דער שטאאטס-אנוואלט אונד דער געריכטסהאף ערקלערטען, דאס פרייא שאלימאשי ניכט נור אלס צייגין אנוועזענד זייא, זאנדערן אויך אין איהרער איינגענשאפט אלס „בעשעדיגטע" פארטייא, וועסהאלב איהר דאס רעכט צושטעהע, זיך איינען פריוואט-פערטרעטער צו נעהמען, דער אן דען פערהאנדלונגען טהיילנעהמען זאלל. זא קאם עס, דאס קארל סאלאי אם צווייטען טאגע דער פערהאנדלונג אים געריכטס-זאאלע זיינען פלאטץ אלס פריוואט-פערטרעטער איינגאהם."

„דיא פאן דער אונטערזוכונג געזאממעלטען בעווייזע צערפאללען אין צוויא טהיילע. דער איינע טהייל בעציעהט זיך אויף דען אנגעבליכען מאָרד; דער צווייטע טהייל אויף דיא בייא טיסא-דאדא אויפגעפונדענע לייכע."

פרעזידענט: „איך מוס פאר אללעם פראגען: וויא האט דענן דיא אונטערזוכונג אייגענטליך בעגאננען? איזט יעמאנד גלייך אים אנפאנגע מיט דער אונטערזוכונג אמטליך בעטרויט וואָרדען?"

רעפערענט סעלל: „דיא זאכע פערהיעלט זיך וויא פאלגט. דיא וויטווע שאלימאשי ערשיען אם 3. אפריל 1882 ביים עסלארער ארטס-ריכטער, אום איהרען פערדאכט אויסצודריקען, דאס דיא יודען איהרע טאכטער אין דער סינאגאגע ערמאָרדעט העטטען. — דער ריכטער יעראך זאגטע איהר: „געהען זיא צום שטוהלריכטער, דענן איך האלטע מיך ניכט בערעכטיגט, אויף גרונד איינעס בלאסען פערדאכטעס הין אין דער סינאגאגע איינע אונטערזוכונג פארנעהמען צו לאססען!" — אבער אויך דער שטוהלריכטער בעשרענקטע זיך דאריף, דאס פערשוואונדענע מעדכען קורענטירען צו לאססען, וואס יעדאך אהנע ערפאלג בליעב. נון ערסט האטטע דיא וויטווע שאלימאשי אים דארפע, דאס דער ?-יעהריגע קנאבע שאמו שארף עטוואס דאפאן ערצעהלטע, דאס איין יונגעס מעדכען צו זיינעם פאטער יאזעף שארף הינייגגערופען אונד דארט אבגעשלאכטעט וואורדע. יעטצט בעשטירמטע זיא ניעדריגגס דען שטוהלריכטער, דער מיט איהר איין פראטאקאלל אויפנאהם אונד דאסזעלבע דעם שטאאטס-אנוואלטע נאך נירעדיהאזא איבערזאנדטע. — היערויף ענטזאנדטע דער נירעדיהאזער געריכטס-האף דען וויצע-נאטער בארי נאך טיסא-עסלאר, אום איינע אונטערזוכונג איינצולייטען. בארי מוסטע דעסהאלב מיט דיעזער אויפגאבע בעטרויט ווערדען, דא איינער דער אָרדענטליכען אונטערזוכונגסריכטער קראנק, דער אנדערע דאגעגען אבוועזענד וואר. נון ליעפערטע דיא אונטערזוכונג ביז 21-טען מאי גאר קיין ערגעבניס. יעטצט אבער טראט אין דער אנגעלעגענהייט פלאטצליך איינע נייע ווענדונג איין. מאָריץ שארף ערצעהלטע נעמליך אין דער וואָהנונג דעס קאממיססערס רעטשקי באנדי אין דער נאכט פאם 21-טען אויף דען 22-טען מאי איינע גאר גרויזיגע געשיכטע איבער דיא אבשלאכטונג דער פערשוואונדענען עסטער. אבער בייא דער אפפענטליכען פערהאנדלונג, דא גערעטה מאָריץ בעציגליך זיינער אויסזאגען אין מעהרפאכע ווידערשפריכע, נאמענטליך אלס איינע געריכטס-קאממיססיאָן נאך טיסא-עסלאר גינג, אום זיך צו איבערצייגען, אב דורך דאס שליססעל-לאך ווירקליך אללעס געזעהען ווערדען קאנן, וואס מאָריץ דורך דאסזעלבע געזעהען צו האבען אנגיבט. — איבריגענס איזט עס אויך היינטע ניכט קלאר, אב מאָריץ זיינע אויסזאגען געגען דען אייגענען פאטער אונד דיא אייגענען שטאממעס-גענאססען אים פרייען ווילען געטהאן, אָדער אבער נור אין פאלגע דער שלעגע אונד דער דראָהונגען דעס רעטשקי באנדי, דעס פעטצעלי אונד איהרער העלפערס-העלפער. אללענפאללס וואר עס האבסט פערדעכטיג, דאס מאן דען מאָריץ אונטער דיא אָבהוט דעס הענקער געגעבען, וואָ מאָגליכערווייזע אבערמאלס איין דרוק אויף איהן געאיבט וואורדע, דאמיט ער בייא זיינער פריהערען אויסזאגע אויך ווייטער פערהאררע."

„בעטרעפפס דעס פערשוואינדענס דער עסטער שאלימאשי טראטען גאר פערשיעדענע צייגען אויף. דיא איינען וואללטען זיא געזעהען האבען, אלס זיא אם 21-טען אפריל קנאפפ פאר 12 אוהר מיטטאגס אין דער נעהע דער סינאגאגע אנלאנגטע, אום זייטדעם ניכט ווידער צום פארשיינע צו קאממען. אנדערע ווידער וואללטען דאס מעדכען נאך אום 1 אוהר, ווידער אנדערע אויך נאך אום 3 אוהר נאכמיטטאג געזעהען האבען. איין גראָססער טהייל דער צייגען האטטע יעדאך דיא פריהערען אויסזאגען וועהרענד דער אפפענטליכען פערהאנדלונג ווידערופען. קורץ: אין דיעזעם פונקטע הערשט איין פירכטבארער ווירוואר, דער אין דער אפפענטליכען געריכטס-פערהאנדלונג אין נירעדיהאזא ניכט געלאזט וואורדע."

דער פרעזידענט זאגטע נון: „איך מאכטע עטוואס נעהערעס ערפאהרען איבער דיא פערזאן דעס בעטטלערס הערמאנן וואללנער, דער אין דיעזעם פראצעססע אויך איינע בעדייטענדע ראללע געשפיעלט צו האבען שיינט."

נאכדעם דער רעפערענט איבער דיא ארט אונד ווייזע, וויא וואללנער אין דיעזען פראצעס מיט היניינגעוויקעלט וואורדע, אללעס אויספיהרליך מיטגעטהיילט, זאגטע ער ווייטער: „דער פערדאכט

*) שארפע פעראורטהיילונג איינעס רעדאקטערס.) אין קאשויא ווארדע אם 14-טען דיעזעס איין פרעסס-פראָצעס פערהאנדעלט, דער פיר דען אנגעקלאגטען רע-דאקטער דעס אונגארישען בלאטטעס „ראָזשנאי לאפאָק", העררן געזא מאָשקאָוויטש, איינען רעכט עמפפינדליכען אויסגאנג האטטע. דיעזער האט נעמ-ליך איינען דאָרפס-גייסטליכען אין זעהר בעליידי-גענדער ווייזע אנגעגריפפען. דער ארטיקעל, דער פאָר דען געשוואָרענען פערלעזען ווארדע, מאכטע דורך דיא העפטיגען אונד בעליידיגענדען אויסדריקע פיעל אויפזעהען. דיא געשוואָרענען שפראבען דענן אויך דאס „שולדיג" אויס, וואָרויף דאס געריכט דען רעדאקטער מאָשקאָוויטש פעראורטהיילטע : צו 8-מאָנאטליכעם געפענגניס, צו איינער געלד-שטראפע פאָן 1000 גולדען אונד צור טראגונג דער פראָצעס-קאָסטען אין דער האהע פאָן 1255 גולדען אונד 30 קר'.– פיר דען פאלל, דאס דער רעדאקטער דיא געלד-שטראפע ניכט בעצאהלען קאָננטע, זאָ ווירד דיעזע געלד-שטראפע אין 100 טאגע געפענגניס-שטראפע פערוואנדעלט. — איין זאָלך שארפעס אורטהייל איזט קיים נאָך געגען איינען רעדאקטער אין אונגארן געפאָללט וואָרדען, נאמענטליך דא ער דורך זיינען ארטיקעל קיין פאָליטישעס פערברעכען פעראיבט האט, זאָנדערן בלאָס איינע „עהרענבעליי-דיגונג" בעגאנגען ! פריילך וואר דער בעליידיגטע איין גייסטליכער, איבער דעססען עהרע דיא בע-האָרדע איממערהין מיט גראָסערער שטרענגע וואַ-כען מוס, אלס איבער דיא איינעס פריוואטמאנגעס.

*) ווידער איין טהעאטער-בראנד.) אויס נעוו-יאָרק (אמעריקא) ווירד פאָם 15-טען דיעזעס טעלעגראפירט : דאס שטאדט-טהאטער ווארדע היינטע אבענד ניעדערגעבראנגט. עס וואר איין גראָסעס גליק, דאס דער בראנד צום אויסברוכע געלאנגטע, נאָך בעפאָר דיא פאָר-שטעללונג בעגאנן. זאָ קאם עס, דאס קיין מענשענ-לעבען צו בעקלאגען איזט. דער שאדען בעטראָגט 75000 דאָללאר. (דאס הייסט : 150,000 גולדען.) עס איזט מערקווירדיג, דאס טראָטץ דער הייפיגען טהע-אטער-אונגליקע אין דען לעטצטען יאהרען דיא שטאדט-בעהאָרדע פאָן נעוו-יאָרק דעננאָך דיא נאָטהיגען פאָרזיכטס-מאסרעגלן צור פערהיטונג פאָן דעראַרטיגען אונגליקספעללען נאָך איממער ניכט געטראָפפען.

פערלאָזונג.

דער אונגארישען פרעמיען-לאָזע.

בייא דער אם 15. דעצעמבער 1883 פאָרגענאָממענען ציע-הונג דיעזער לאָזע ווארדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען : 138 726 980 1133 1373 1720 1970 2059 2065 2133 2159 2205 2868 2870 3005 3210 3335 3361 3867 4087 4194 4325 4513 4553 4591 4942 5003 5485 5589 5616 5685, פאָן דיעזען פיעל דער הויפט-טרעפפער מיט 120000 גולדען אויף ס' 4553 נ' 27 ; דער 2-טע טרעפפער מיט 12000 גול' אויף ס' 2065 נ' 19 ; אונד דער 3-טע טרעפפער מיט 5000 גולדען אויף ס' 3210 נ' 42. — פערנער געוואננען : יע 1000 גולד' ס' 980 נ' 24, ס' 1133 נ' 36, ס' 1373 נ' 14 ס' 4942 נ' 2 ; יע 500 גולד. ס' 1133 נ' 35, ס' 1970 נ' 48, ס' 2065 נ' 18 31, ס' 2133 נ' 1, ס' 2159 נ' 11, ס' 3335 נ' 36, ס' 3361 נ' 45 48, ס' 3867 נ' 7, ס' 455 נ' 7 32, ס' 4591 נ' 18, ס' 4942 נ' 22, ס' 5003 נ' 31, ס' 5589 נ' 31 46 אונד ס' 5685 נ' 12.

אויף אללען איבריגען פערלאָזטען סעריען פאללט דער געריגנסטע געווינן פאָן 144 גולדען.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרייזע.

קאָרן (נייא) 7.60 7 80 גולד.

גערסטע, פוטטער-וואארע —.7—7.40 גולד. אבלצ-וואארע 7,75—8.50 גולד.

קוקורוץ 6,80 גולד.

האפער (נייא) 6,90—.7 גולד.

רעפס פער אויגוסט-סעפטעמבער 1884 צו $14^{3}/_{8}$ 14,50 גולד.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק, פרייא אב פעסט :) נ' 0 : 19 גולד. — קר' . נומ' 1 : 18 גולד. 40 קר', נ' 2 : 17 גול. 80 קר', נ' 3 : 17 גולד' 20 קר. נ' 4 : 16 גולד' 20 קר. נ' 5 : 15 גולד' 40 קר. נ' 6: 14 גולד. 50 קר. נ' 7 : 13 גולד' 60 קר. נ' 8 : 12 גולד' 60 קר. נ' $8^{1}/_{2}$: 11 גולד. 40 קר. נ' $8^{3}/_{4}$: 8 גולד' 80 קר' פיינע קלייע 4.60 גולד. גראָבע קלייע 4,80 גולד.

היל זענפריכטע : ערבסען אונגארישע 9,50—11 גול. לינזען 10—14גול. פיזאָלען גראָסע ווייסע 9,50—10,50 גול. צווערגעל-באָהנען 11 — .12 גול. ראָהע הירזע 7.25 גול. הירזע בריין 11.50—,12 גול. מאָהן גרויער .27 גולד. בלויער 31 גולד. קיממעל 29 גולד. האנפזאמען — גול. וויקען 7.50—8 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

קארטאָפפעלן צו 2,40—2,50 גולד.

שפיריטוס. נייע מעטהאָדע, אים קליינען 31,50, אים גראָסען .31 גולד. אלטע מעטהאָדע 34—34.25 גול. אל-לעס פער 1000 ליטער פערצענט.

צוועטשקען : באָסנישע פער דעצעמבער אין 17,82 גולד. סערבישע 16,52—16,96 גולד.

צוועטשקען-מוס (לעקוואר) 22—24 גול.

צוקער, ראפפינאדע 43.50—44.75 גולד. מעליסע 42—43 גולד. ווירפעל-צוקער 46,50 גולד.

ניססע, 15 17 גולד.

האָניג געליישערטער 40 גולד.

וואכס ראָזענויער צו 134—135 גולד.

קנאָפפערן. אונגארישע פרימא – 17.50 גולד.

וויינשטיין 54—68 גול. יע נאך קוואליטעט.

קלעעזאמען אונגארישע 60—61 גולד.

ראָטהקלעע 60—62 גולד.

ריבאָל צו —.45 גולד. פער מעטרצ.

רעפס-קוכען 6,50 גולד.

אונשליטט (חלב) 51.50—52,50 גולד.

פעטראָלעאום —.27 גולד.

שאפ-פעללע. אין פאָרינער וואָכע ווארדען 15000 שטיק פערשיעדענער גאטטונגען פערקויפט. אונד צוואר: דייטשוואָללינע 2.80 - 3.30 גולד', באטשקער אונד באנאטער 2.80—3.40גול' פער פאאר. — סערבישע 138—142 גולד. — טירקישע, מאצעדאָנישע אונד באָסנישע 46—48 גולד. פער 56 קילאָ. (אללעס פער 2 פערצענט ראבאטט.)

לאממ-פעללע, קראָאטישע 90—116 גיר. סער-בישע 115—125 גולד. דייטשוואָללינע 40 — 55 גולד.— (אללעס פער 102 שטיק.)

הייטע פער 100 קילאָ, טראָקענע אונגארישע אָכסענ-הייטע — קילאָ צו 98—106 גולד. — דעטטאָ קוה-הייטע — קילאָ 105—110 גולדען פער פאאר. — ראָסהייטע 12.50—13,50 גולדען. — קאלב-פעללע אָהנע קאָפפע — גולד' מיט קאָפפען—.

לעדער. געפאקטעס פפונדלעדער פאָן 24—26 ק' גולד. — איינמאל פערזעטצטע טערצען פאָן 10—14 קילאָ 164—165 גולד. צווייםאל פערזעטצטע טערצען 18—19 קילאָ צו 163—165 גולד. אונד דריימאל פערזעטצטע טערצען 19 22 קילאָ 168 170 גולד. — אָבער-לעדער : קוה-הייטע גענערבטע 5—$6^{1}/_{2}$ קילאָ 215—245 גול. געצאָגענע 6—7 קילאָ 210—230 גולד.

קאלב-פעללע. גענערבטע 6—9 קילאָ 250—275 גולד. בראונע 10—12 קילאָ 435—460 גולד.

שאאפוואָללע. אין פאָריגער וואָכע וואר דאס געשעפט שוואך, עס ווארדען 300 מטרצ' פערקויפט. אונ' צ' מיטטעלפיינע איינשור פיר טוך 112—114גול. דעטטאָ מיט-טעל צו 85 — 90 גולד, אונד פעהלערהאפטע איינשור פיר קאמם 72—74 גולד. (אללעס פער 56 קילאָ.)

וויענער-פרייזע.

ווייצען, פערקויפט ווארדען 20000 מעטערצ' פרייזע : אונגאריש-ווייצען 77—82-קילאָ 10.10—10,75 גול' פער מעטערצענט.

קאָרן, אונגארישעס 69—72-קילאָ 8.30—8,50גולד' פער מטרצ'.

גערסטע סלאוואנישעס 60—64-קילאָ 8,60—11,— גולדען.

האפער אונגארישעס 7.25 — 7.35 גולדען פער מעטער-צענטנער.

קוקורוץ 6.80—.7 גודען —

ווייצען-מעהל, נ' 0 : 19.75—20.75 גולד. נ' 1 : 19.25—19.75 גולד. נומ' 2 : 17.25—18.25 גולדען. נ' 3 : 16.50—17.50 גול' אללעס פער מטרצטר.

קאָרן-מעהל נ' 1 : 14.75—15,75 גולד. נ' 2: 12.25—13.25 גולד' פער מטרצט.

שפיריטוס 31.75 —·32 גולדען פער 10000 ליטטער-פערצענט.

ריבאָל 42·25—42.50 גולדען פער 100 קילאָ.

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 15. דעצעמבער 1883.

וויען	5	52	75	23	38
גראץ	85	87	83	66	42
טעמעשוואר	57	58	54	56	78

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער : מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען (נייער)	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
נאָרד-אונגארישער	75	.
" "	76	.
" "	77	9.35— 9.40
" "	78	9.40— 9.45
" "	79	9.50— 9.55
" "	80	9.60— 9.65
" "	81	9.70— 9.75
פעסטער-באָדען	75	
" "	76	
" "	77	9.60— 9.65
" "	78	9.70 9.75
" "	79	9.80— 9.85
" "	80	9.95 - 10—
" "	81	10.05—10,10
טהייס	75	
" "	76	
" "	77	9.70— 9.75
" "	78	9.80— 9.85
" "	79	9.90— 9.65
" "	80	10 – 10.05
" "	81	10 10 – 10 15
ווייסענבורגער	76	
" "	77	9.60 – 9.65
" "	78	9.70 – 9.75
" "	79	9.80 – 9 85
" "	80	9.95— 10—
" "	81	10.05—10.10

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
קאָרן	70 —	8 10 – 7 80
גערסטע מאלץ	62	
" פוטטער	62	7.50— 7.25
האפער	40	7 15 6 80
קוקורוץ באנאטער	75	6,60 — 6.50
אנדערע	73	6.75 - 6.65
הירזע	—	6 60— 6 50

טערמין-פרייזע פער 100 קילאָ		פער הערבסט	פריה-יאהר
ווייצען			10 11
קוקורוץ			6 73
גערסטע			
האפער			7.24
רעפס			

זאק-מעהל		קר. פל.
נוממער 0	דער זאק צו 100 קילאגראמם מיט זאק פרייא באהן.	19 —
" 1		18 40
" 2		17 80
" 3		17 20
" 4		16 20
" 5		15 40
" 6		14 50
" 7		13 60
" 8		12 60
$8^{1}/_{2}$		11 40
שפיריטוס : אלטע מעטהאָדע פריסדעפע		34 —
" נייע " קארטאָפפעל		31 —

קורז-טאבעללע פאָם 15. דעצעמבער.

געלד-קורז

	פל.	קר
זילבער-אגיא	100	
דוקאטען	5	68
עסטערייכ-אונגארישעס 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9	59
נאפאלעאנדאָר	9	59
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	59	20
20 מארק-שטיקע	11	82
פאפיער-רובל	1	16

לאָזע.

	פל.	קר
1854-ער 4-פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	121	—
1860-ער " גאנצע	134	—
דעטטא האלבע	140	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	167	—
דעטטא " 50	166	—
ראאב רעגולירונגס-לאָזע	41	—
טייסען-לאָזע	20	—
קרעדיט-לאָזע	172	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	36	—
דאנוי-דאמפפשיפפ-פאהרט-לאָזע	110	—
אינזבריקער לאָזע	21	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	—
קראקויער לאָזע " 20 "	19	—
אָפנער לאָזע " 40 "	38	—
פאלפי לאָזע " 40 "	35	—
רודאלפס לאָזע " 10 "	20	—
סאלם לאָזע " 10 "	52	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	22	80
סט.-גענאאיס לאָזע " 40 "	47	—

לאָזע.

	פל.	קר.
סטאניסלויס לאָזע צו 20 גולד.	23	50
טריעסטער לאָזע " 100	126	50
דעטטא " 50	64	50
וואלדשטיין-לאָזע " 20	26	50
ווינדישגרעץ " " 20	40	—
אונגאריש-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	113	10
טהייס-רעגול.-לאָזע	109	80
וויענער-לאָזע	125	—

ווערטה-פאפיערע

	פל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	119	65
דעטטא " צו 4%	86	75
אונגארישע פאפיער-רענטע	85	15
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	100	25
טעמעשער באנאטער	98	50
זיעבענבירגישע	98	75
גאליציש	98	30
בוקאווינא	97	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	138	—
ווייןצעהענט-אבלעזונגס-אָבליגאציאָנען	97	—
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	101	—
דער אונגארישען היפאטהעקען באנק צו $5^{1}/_{2}$ פערצענט	101	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו $5^{1}/_{2}$ פערצענט	98	50
דער פעסט-באָדען	97	—
" נאָרד-פעסט-באָדען	147	—

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS.

Budapest, 1883. Druck, v Moritz Burian Waitznerboulevard.

דאס איזט אפפענבאר איין ווינק פיר אונזערען קאניג פראנץ יאזעף. וויר האבען שאן אם שלוססע אונזערעס לייטארטיקעלס אין פאריגער נוממער געזאגט: אונזער קאניג וואללטע דעסהאלב דעם איטאליענישען קאניגס-פאארע, וועלכעס אנגלעסליך דער וועלט-אויסשטעללונג נאך וויען געקאממען וואר, קיינען געגענבעזוך אבשטאטטען, דא דער פאפסט זיך היעדורך בעליידיגט פיהלען ווירדע! נון זעהען וויר, דאס אונזער ערהאבענער מאנארך פאליטיש-קלוג געהאנדעלט, ליעבער צו הויזע צו בלייבען, דא ער אלס קאטהאלישער מאנארך ווירקליך אללעס פערמיידען מוס, וואדורך אם פאפסטליכען האפע איינע גערייצטהייט הערפארגערופען ווערדען קאננטע! — עס ווירד איבער דען עמפפאנג דעם דייטשען קראנפרינצען זייטענס דעם פאפסטעס פאם 18-טען דיעזעס אויס ראם פאלגענדעס טעלעגראפירט: הערר פאן שלאצער, דער געזאנדטע דייטשלאנדס ביים פאפסטליכען האפע, האט דען פאפסט פערשטענדיגט, דאס דער קראנפרינץ ביא איהם איינען בעזוך עבשטאטטען מאכטע. זאפארט ערקלערטע דער קארדינאל יאקאביני, דאס ער דעם דייטשען קראנפרינצען דיא ערסטע וויזיטע אבשטאטטען וואללע. אום 1 איהר נאכמיטטאגס ערשיען דער קראנפרינץ זאממט געפאלגע אים פאפסטליכען האפע. דיא היער פערזאממעלטע מענגע בעגריסטע דען קראנפרינצען אין עהרערביעטיגסטער וויזע. דער קראנפרינץ וואורדע פאם פאפסטע זעהר הערצליך עמפפאנגען אונד בליעב מיט איהם גאנץ אללײן פאללע 35 מינוטען. — דער „מאניטאר", איין פאפסטליכעס אמטסבלאטט שרייבט: „דייטשלאנד איזט דיא גראסטע מאראלישע מאכט איראפא'ס; אבגלייך דאס הערשער-הויז דייטשלאנדס צום פראטעסטאנטיסמוס געהארט, זא האט דאך דער דייטשע קראנפרינץ דארויף געוויכט געלעגט, דעם הייפטע דער קאטהאלישען קירכע זיינע איפוואַרטונג צו מאכען. דאס בעוויזט דאך צור גענינע, דאס מאן זעלבסט אין פראטעסטאנטישען שטאאטען דיא האהע וויכטיגקייט דער קאטהאלישען קירכע אנערקעננט, וויל אהנע דיעזעלבע דיא איראפעאישע מענשהייט גאר ניכט בעשטעהען קאנן. דיא קאטהאלישע גייסטליכקייט ווירד הייטע פאן מאנכער זייטע פערפאלגט, אללײן דער זיעג ווירד דאך דער קאטהאלישען רעליגיאן צופאללען. דאס בעוויזט דער בעזוך דעם דייטשען קראנפרינצען ביים אבערהייפטע דער קאטהאלישען קירכע!"

* (דער פאריגע פאפסט אונד דיא מיש-עהע.) דעם געסטריגען אבענדבלאטטע דעם „פעסטער ללאיד" ווירד בעריכטעט: „עס איזט ווירקליך אויפפאללענד, דאסס דאס אונגארישע אבער-הויז, הורך פערווערפונג דעם מיש-עהע-געזעטצעס, פאפסטליכער אלס דער פאפסט זיך צייגטע! נאך וועהרענד דעם לעבענס דעם פאפסטעס פיאוס IX האטטע איין יידישער באנקיער אין פערהעלטניס מיט איינעם קאטהאלישען מעדכען. — דיא עלטערן דיעזעס מעדכענס מערקטען באלד, דאס איהרע טאכטער אין שוואנגערעם צושטאנד זייא אונד דראנגען אויף דיא הייראטה. דאך דער יידישע באנקיער וואללטע זיך ניכט טויפען. דער פאפסט פיאוס IX געשטאטטעטע נון דיעזע מיש-עהע אונטער דער בעדינגונג, דאס דיא קינדער קאטהאליש ערצאגען ווערדען זאללען. דיא טראיונג דיעזער מיש-עהע פאנד זאגאר ניכט פאר איינעם פאליטישען בעאמטען, זאנדערן פאר איינעם גייסטליכען אין איינער קאטהאלישען קירכע שטאטט! — מאן זיעהט אלזא, דאס פאפסט פיאוס IX איינע עהע צווישען יודען אונד כריסטען דורכאוס ניכט פיר אונמאראליש היעלט!

* (דער קאמפף ביא דען קאמיטאטס-בעאמטען וואהלען) איזט אויך אין נירעדיהאזא ענטבראננט. דיא אנטי-סעמיטען ארבייטען נעמליך פיר דיא וויעדער-וואהל דעס ביזהעריגען וויצע-געשפאנס זאלטאן, דער בעקאננטליך אים טיסא-עסלארער פראצעססע איינע רעכט טרויריגע ראללע געשפיעלט האט. — דיא בעזאננענע פארטייא וויגשט יעדאך דען געגענווערטיגען רייכסטאגס-דעפוטירטען יאהאנן קאלאי צום וויצע-געשפאן. דיא קאמיטאטס-בעאמטען איבען אינדעם איינען זעהר געוואלטיגען איינפלוס אויף דיא וועהלער, אים עבען דיא וויעדער-וואהל זאלטאנס דורכצוזעטצען. אין זעהר צאהלרייכען קאמיטאטען זינד דיא וואהלען אין דען לעטצטען טאגען בערייטס דורכגעפיהרט וואָרדען.

* (ערמארדונג איינעס פאליציי-בעאמטען אין וויען.) אים דער עסטערייכישען הויפטשטאדט ווירד בעריכטעט: „זייט איניגען טאגען הערשט היער אין אללען קרייזען איינע טיעפע אויפרעגונג. אם 15-טען דיעזעס אבענדס וואר אין דער וויענער פארשטאדט גראס-יעדלער-דארף איינע צאהלרייכע ארבייטער-פערזאמלונג אבגעהאלטען ווארדען, אין וועלכער דער פאליציי-דירעקציאנס-בעאמטע פראנץ הלובעק אלס רעגירונגס-פערטרעטער אנוועזענד וואר. דער ארבייטער-פיהרער פערדינאנד שאפפהויזער היעלט ביא דיעזער געלעגענהייט איינען פארטראג איבער דיא לאגע דער ארמען ארבייטער אין אלטער אונד נייערער צייט. דיא פערזאמלונג ליעף זעהר רוהיג אב, זא דאס דער פאליציי-בעאמטע הלובעק קיין איינציגעס מאל ערמאהנענד אונד ווארנענד איינגרייפען מיססטע, וויא דיעס זאנסט אין ארבייטער-פערזאמלונגען, דיא עבט שטירמיש צו זיין פפלעגען, נאר אפט געשעהען מוס. אום 9 איהר אבענדס פערליעס הלובעק דאס פערזאמלונגס-לאקאל, אום נאך הויזע צו געהען. אין זיינער בעגלייטונג בעפאנד זיך דער עבען ערוועהנטע ארבייטער-פיהרער פערדינאנד שאפפהויזער, דער מיט הלובעק אויף פריינדשאפטליכעם פוסע שטאנד. אללײן אינגעפעהר 10 מינוטען ווייט פאם פאליציי-אמטע וואורדע הלובעק ריקלינגס ערשאססען. אלס דער שוס געפאללען וואר, איילטען לייטע אוים דער נאכבארשאפט זאגלייך הערביא, וועלכע דען אונגליקליכען, מיט דעם געזיכטע צור ערדע געווענדעט, פאנדען. פאן דען ווערטה-געגענשטענדען, דיא הלובעק ביא זיך האטטע, פעהלטע ניכטס. עס איזט אלזא געוויס, דאס עס זיך היער ניכט אים איינען רויב-מארד האנדעלט, זאנדערן אים איינען ראכע-אקט. דער פערדאכט פיעל זאגלייך אויף שאפפהויזער, דען אין ארבייטער-קרייזען גלייך נאך דיעזעם פארפאללע אין איין בעשטיממטעס ווירטהסהויז הינײנליעפען זאה. געגען 10 איהר וואורד שאפפהויזער אים פעראיינע מיט פיעלען אנדערען ארבייטערן אים ערוועהנטען ווירטהסהויזע פערהאפטעט. מאן נאהם מיט איהם איין פערהאר פאר, דאס פאללע 6 שטונדען דויערטע. דאך לייגנעטע ער, פאן דיעזעם פערברעכען עטוואס צו וויססען. ער זאגטע: „עס איזט ריכטיג, דאס איך דען הלובעק אין שטיק וועגעס בעגלייטעטע; דאך אלס וויר זא מיטאיינאנדער גינגען, דא קאם איין מיר איינבעקאנטער מאנן הערביא, רייכטע דעם הלובעק פריינדליך דיא האנד אונד זאגטע: „גוט, דאס איך זיא היער טרעפפע! איך האבע איהנען עטוואס אים פערטרויען צו זאגען!" — יעטצט עמפפאהל איך מיך אונד ליעס דיא ביידען מעננער אללײן. איך גינג אינס ווירטהסהויז אונד ערפוהר פאן דעם געשעהענען מארדע ערסט דורך דען פאליציי-מאנן, דער מיך פערהאפטעטע: עס איזט געוויס, דאס יענער מיר איינבעקאנטע מאנן דען הלובעק ערמארדעטע. ער גאב דעסהאלב אן, מיט הלובעק איין ווארט „אים פערטרויען" שפרעכען צו וואללען, דאמיט איך מיך עבען ענטפערנע, אונד ער דעסטא אונגעשטארטער זיינען מארד-פלאן אויספיהרען קאנן!" — דיא פאליצייא האלט זיך טראטצדעם איבערצייגט, דאס נור שאפפהויזער דען הלובעק ערמארדעט האט, דא אין דען ארבייטער-צייטונגען זייט איניגער צייט טאג-טעגליך געדראהט וואורדע, יעדען צו ערמארדען, דער דיא ארבייטער אין דער דורכפיהרונג איהרער פלענע הינדערן וואללטע. איבערדיעס האט מאן אויף דעם וועגע, דען הלובעק אונד שאפפהויזער גינגען, נאך דיא שפורען צווייער מענשענטריטטע אין דער פאן רעגען אויפגעווייכטען ערדע געפונדען. ביא איינער זארגפעלטיגען פערגלייכונג שטעללטע עס זיך הערויס, דאס דיעזע שפורען גאנץ דען שוהען

וועשהאשיואי מיט זיינעם רייטפפערדע דרויסען אין נאגעדיהאזא. דעם בענקערט געפיעל דאס פפערד זעהר, אונד פערלאנגטע דאס הערר וועשהאשיואי איהם דיעס פיר איינינע טאגע צום רייטען איבערלאססע. דיעזער טהאט עס גערנע אין דער ערווארטונג, דאס בענקערט אויף דעם שיינען פפערדע לייכט דען האלז ברעכען קאננטע. בענקערט שטירצטע דענן אויך פאם פפערדע, דאך אהנע זיך אויך נור אם מינדעסטענס געשעדיגט צו האבען. מיט איינעם ווארטע: ווענן דוא דיר דען וועשהאואי פערבינדליך מאכען וויללסט, זא פאדערע דען בענקערט צום דועלל הערויס, מארטע איהן, אונד הערר וועשהאשיואי בלייבט דיר זיין לעבענלאנג דאנקבאר."

„דאס ווערדע איך מיר וואהל איבערלעגען (זאגטע קעטשקעמעטי) איך בין יא קיין ערבשלייכער. האבע איך איינמאל דאס מעדכען, דאנן קאנן בענקערט מיינעטוועגען 20 יאהרע לעבען. מיך געליסטעט יא נור נאך דעם שאנען מעדכען, ניכט אבער נאך דעם פיעלען געלדע. — אבער דוא ביזט אויך זא איין דוקמייזער! דוא מיינסט, איך מערקע גאר ניכטס, וואס פיר איינען דוא אויף אמאליא ווירפסט, ווענן זיא הערײנקאממט! דוא האסט מיר גאר ניכטס צו ערצעהלען? — אלס זיא דיר געסטערן איינע שאנע ראזע איבערררייכטע, דא קיסטעסט דוא דיעזע ראזע זא הערצליך, אלס ווערען זיא דיא ראטהען ליפפען אמאליענס. צייגע מיר דער דיינע ליפפען! איך מאכטע וועטטען, דוא האסט זיא אן דען דארנען דער ראזע פערלעטצט! דאך טראסטע דיך: קיינע ראזע אהנע דארנען! וויר ווערדען נאך איינען דארנענפאללען וועג דורכצומאכען האבען, ביז וויר אן אונזער ציעל געלאנגען."

אונד וויעדער ערשיען ראזא שטיינער צום בעזוכע ביא דען ביידען פערוואנדטען.

„זינד זיא גליקליך פערהייראטעט?" — פראגטע זיא היינריך מאנדל.

„וויא מאן עס נימםט! (זאגטע ראזא) איך וויהלע אים געלדע הערום, וויא אין מיסט: בעציגליך דעם געלדעס בין איך אלזא זעהר גוט פערהייראטעט. דאס הייסט: איך מיססטע זאגען: מיין פאטער, דער איבער נאך איינעם רייכען שוויעגערזאהנע געשטרעבט, האט גוט געהייראטעט. וואס מ י ך בעטריפפט, זא פירכטע איך מיינען מאנן.""

„אבער זיא אכטען איהן ניכט!" זאגטע היינריך.

„„דער געפירכטעטע מוס אויך געאכטעט ווערדען! (ערוויעדערטע ראזא) אבער קאממען זיא, זא איהנען בעססער ווירד, צו אונס אין בעזוך. וויר עמפפאנגען צוויימאל דער וואכע זאהלרייכע געסטע. מאנטאג אונד מיטטוואך האבען וויר „שאר פיקס", דאס הייסט: פעסטגעזעטצטע טאגע צום עמפפאנגע דער געסטע. זיא ווערדען נון אויך אין אונזערען סאלאנס איין גערנע געזעהענער גאסט זיין — אונד דא ווערדען זיא נון זעהען קאננען, וויא עס מיט מיינעם גליקע אייגענטליך שטעהט! נון, דארף איך האפפען? דארף איך זיא ערווארטען?""

„וויא זיא וויססען, מאכע איך ניכט גערנע בעזוכע!"

„„דיעסמאל מאכען זיא אינדעם דאך איינע אויסנאהמע, שאן מיר צו ליעבע! אבער פערגעססען זיא יא ניכט, איהרען קריעגס-קאמעראדען דא מיטצובריינגען! יע מעהר געסטע וויר האבען, דעסטא מעהר קאממען אונזערע עמפפאנגס-סאלאנס אין גוטען רוף!""

„געהמען וויר זאגלייך אונזער גאנצעס רעגימענט מיט! (זאגטע קעטשקעמעטי לאכענד) אונד דא קאננען זיא פאם מיניסטעריאום היעפיר נאך איינען ארדען ערהאלטען, דיא מיליטער-אויסגאבען ווערען בעדייטענד קליינער, ווענן דיא הערישאפטען, דיא עס נור אויף דיא גראסע צאהל איהרער געסטע אבזעהען, גלייך איין גאנצעס רעגימענט לאדען ווערדען."

אלס ראזא וויעדער וועגגינג, זאגטע קעטשקעמעטי:

„דיעזע דאמע שיינט ניכט גאנץ אהנע בילדונג אונד גייסט צו זיין!" —

„איך דאנקע פיר דיעזע בילדונג אונד פיר איינען זאלכען גייסטרייכטהום (זאגטע היינריך) איך בעדויערע דיעזען פארטשריטט ביא דען יידישען דאמען. פריהער שפראכען זיא נור פאן ליעבע צום מאנגע, צו דען קינדערן אונד צו דען עלטערן, יעטצט האבען זיא גאנץ נייע אויסדריקע: אבשטופפונגען, וויא ליעבען, פירכטען אונד אכטען! דאס אבער שטירצט זיא גאנץ אין דיא זיטטליכע פערדערבטהייט!"

אונד זא אונטערהיעלטען זיך דיא ביידען יונגען לייטע, דער יודע אונד דער כריסט, אונד גינגען פאן טאג צו טאג איהרער פאלשטענדיגען גענעזונג ענטגעגען. דיא ביידען ליעבטען אונד אכטעטען זיך אויפריכטיג: זיא האטטען קיינע אורזאכע, אויפריכטיג צו זיין, וויל יא יעדער פאן איהנען איין א נ ד ע ר ע ס מעדכען געליעבט. — פיר קעטשקעמעטי וואר ע ו ז א דאס אללערליעבסטע מעדכען, פיר היינריך וואר עס א מ א ל י א. דיעזער אומשטאנד בעפעסטיגטע נאך איהרע פריינדשאפט, דא זיא אויסזיכט האטטען, שוואגער צו ווערדען!

(פארטזעטצונג פאלגט.)

ענטשטאנד איך דאדורך, וויל איין ציגע איסזאגטע, דאס דיא יודען אין דיא סינאגאגע היינגינגען, דאגן אבער דיעזעלבע וויעדער פערליעסען, אהנע דאס געבעט אפפענטליך פעררינבטעט צו האבען. פאלגליך מוס איהרע צוזאממענקונפט אין דער סינאגאגע אירגענד איינען געהיימען צוועק געהאבט האבען. טהאטזאכע איזט אבער, דאס זיא דעסהאלב קיינען אפפענטליכען גאטטעסדיענסט אבהיעלטען, וויל קיינע 10 פערזאנען בייזאממען וואַרען, וועלבע צאהל נאך דער רעליגיאזען פארשריפט דער יודען פארהאנדען זיין מוס, אום איינען אפפענטליכען גאטטעסדיענסט אבהאלטען צו דירפען.״

פרעזידענט: „אונד וויא וויססען זיא דענן, דאס דיא לייטע דעסהאלב קיינען אפפענטליכען גאטטעסדיענסט אבהיעלטען, וויל זיא קיינע 10 פערזאנען צוזאממענבריינגען קאננטען?״

רעפערענט: „דיא לייטע האבען עס זעלבסט זאָ דארגעשטעללט. זיא גינגען נעמליך אין דיא סינאגאגע, אום צו בעטען, אונד אלס זיא איים מאנגעל אן 10 פערזאנען קיין אפפענטליכעס געבעט פעראנשטאלטען קאננטען, דא פערליעסען זיא וויעדער דיא סינאגאגע, אהנע עטוואס באזעס געטהאן צו האבען!״

פרעזידענט: „עס בלייבט אבער אימטערהין איין רעטהזעל, דאס דער קליינע שאמי שארף פאָן דער אבשלאכטונג איינעס קינדעס שפראך! ווענן ניכטס פארגעפאללען וועהרע, וויא קאננטע ער איבערהייפט אויף איינען זאלבען געדאנקען קאממען?״

רעפערענט: „עס שטעללטע זיך העראוס, דאס קורץ פארהער איין קינד אין דער סינאגאגע בעשניטטען וואורדע. שאמי זאה דאס בלוט, אונד זאָ ענטשטאנד בייא איהם דער געדאנקע, דאס איין קינד אבגעשלאכטעט וואורדע. אלס עס נון היעס, עסטער שאָלימאָשי זייא פערשוואונדען, דא בראכטע שאמי יענע בעשניידונגס-געשיכטע מיט דיעזעם פערשווינדען איינעס מעדכענס אין זיינער קינדליכען פאנטאזיע אין פערבינדונג, אונד זאָ קאם ער אויף דען געדאנקען, דאס דיא יודען דאס פערשוואונדענע מעדכען אבגעשלאכטעט האבען. איבריגענס האבען בריסטען-מעדכען דעם שאמי צוקער אונד זאנסטיגעס נאשווערק געגעבען, דאמיט ער דיעזע טריימעריין וויעדערהאָלט ערצעהלע! אבער פיר צוקער אונד נאשווערקע שיינט דער קליינע שאמי גראָסע נייגונג צו האבען, דענן ער ערצעהלטע היעפיר אללעס, וואס מאן פאָן איהם נור אימטער ווינשטע. זאָ ערצעהלטע דערזעלבע אם 30 אפריל איינעם געוויססען אנדרעאס ש ו י ש, דאס זיין פאטער דאס מעדכען הינייגגעריפען, געבונדען אונד געוואשען, דער שעכטער אבער שלאכטעטע — איינע העננע! אם 2-טען מאי וויעדער ערצעהלטע דער קליינע צוקער-יונגע, דאס זיין פאטער דאס מעדכען באנה, דער שעכטער שלאכטעטע עס, וועהרענד מאַריין דאסזעלבע פערשלאָססען האטטע, דאמיט עס ניכט פאַר דעם שלאכטען דאפאנלייפע!״

פרעזידענט: „לויט דער איסזאגע דעם קליינען שאמי ערשיינט אלזאָ מאַריין אין דער אנגעלעגענהייט ניכט אלס בלאָסער ציינגע, זאָנדערן אלס מיטשולדיגער!״

רעפערענט: „אללערדינגס! דאָך איזט אויף דיא איסזאגע דיעזעס קינדעס זעהר וועניג צו געבען. באלד שפריכט עס פאָן איינעם שניטטע אם קאָפפע, באלד וויעדער פאָן איינעם שניטטע אם פוסע, באלד ענדליך דאפאָן, דאס מאן איינע העננע געשלאכטעט האבע.״ —

פרעזידענט: „דיא ערצעהלונג דעס קינדעס האט אללערדינגס פיעל קאָמישעס. לויט דיעזער ערצעהלונג פאנד יא דיא שלאכטונג ניכט אין דער סינאגאגע, זאָנדערן אין דער וואָהנונג דעס יאָזעף שארף שטאטט. שפעטער ערסט מוסטע מאן לויט דיעזער אנגאבען דיא לייבע אין דיא סינאגאגע געטראגען האבען, אום דאָרט דאס בלוט איפצופאנגען!״

רעפערענט: „דיא פערטהיידיגער האבען דענן אויך מיט רעכט דאראויף היגגעוויעזען, דאס שאמי צוויא דינגע בעאָבאכטעט האבען מיססע: דאס שלאכטען איינער העננע אין דיא וואָהנונג זיינעס פאטערס, אונד דיא בעשניידונג איינעס קינדעס אין דער סינאגאָגע. דעסהאלב שפריכט שאמי באלד פאָן איינעם שניטטע אם קאָפפע, באלד וויעדער אם פוסע; דיעזע צוויא זאכען האבען זיך עבען אים קאָפפע דעס נאָך יונגען קינדעס פערמישט.״

נאבדעם דער רעפערענט נאָך אללע ציינגען הערצעהלטע אונד איהרע פערשיעדענען איסזאגען מיטטהיילטע, ערקלערטע דער פרעזידענט דיא זיטצונג דעס ערסטען פערהאנדלונגס-טאגעס אלס געשלאָססען. —

דער צווייטע פערהאנדלונגס-טאג.

אם 18-טען דיעזעס (געסטערן) וואורדע דיא פערהאנדלונג דער קאניגליכען טאפעל איבער דיא טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט פאָרטגעזעטצט. דער רעפערענט זאגטע:

„דיא הויפטפערדאכטס-פונקטע זינד איינענטליך פאָלגענדע: 1) דיא איסזאגע דעס קליינען שאמי, 2) דיא איסזאגע דעס מאַריין שארף, 3) דיא איסזאגע איינינער וויבער, דאס אין דער סינאגאגע דעם נאכטס צור אונגעוואהנליכען שטונדע ליכט געזעהען וואורדע, 4) דאס יאָזעף שארף צור וויטווע שאָלימאָשי געזאגט: „איך אין נאגאש איזט איין זאָלבער פאלל פאָרגעקאָממען; איך דאמאלס האט מאן דיא יודען פערדעכטיגט, דאָך וואורדע שפעטער דאס קינד אויף דער וויעזע וויעדער געפונדען!״ — 5) דאס וואָללנער זיך אין דאס געשפרעך מישטע אונד צו יאָזעף זאגטע: „וואס האבען זיא זאלבע זאבען צו פלוידערן! זיא ווערדען זעהען, עס ווערדען הערויס פערדריעסליכקייטען ענטשטעהען!״ — 6) דאס מאן אים באדע-לאָקאלע (מקוה) איינע גרובע געפינדען, וויא איינע זאָלבע אויך אים האָפע דער סינאגאָגע געפינדען וואורדע.״

דער איבריגע טהייל דער זיטצונג וואורדע מיט דעם פערלעזען דער צאהלרייכען פראָטאָקאָללע אונד אקטען דיעזעס פראָצעססעס איסגעפיללט, דיא איבער איינען מעטער-צענטנער אן געוויכט האבען זאָללען.

אין דער הויפטשטאדט זעלבסט הערשט פיר דיעזע פערהאנדלונג איין אייסערסט געריגגעס אינטערעססע. אין דער טהאט גאב עס וועהרענד דעם צווייטען פערהאנדלונגס-טאגעס אים זיטצונגס-זאאלע קיינע אנדערען צוהאָרער אלס עטווא איין דוטצענד בעריכט-ערשטאטטער דער פערשיעדענען הויפטשטעדטישען ציינונגען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(נור איינעם פראָטעסטאנטען געגענאיבער!) דיא בלעטטער מעלדען דען אם 17-טען דיעזעס ערפאָלגטען פייערליכען איינצוג דעם דייטשען קראָנפרינצען אין ראָם, וואָ ער אים „קווירינאל״ (זאָ הייסט נעמליך דיא האָפ-בורג דעס איטאליענישען קאניגס אין ראָם) אבשטייגע-קוואַרטיער גענאָממען. דער גראָסארטיגע עמפפאנג, דער דעם דייטשען קראָנפרינצען אין דער הויפטשטאדט איטאליענס צו טהייל געוואָרדען, ווירד פאָן דען בלעטטערן רעכט אומשטענדליך געשילדערט. דאָך מעהר אלס דיעס דירפטע פאָלגענדע ערקלערונג דער פעפסטליכען בלעטטער אונזערע לעזער אינטערעססירען. דא הייסט עס: „אָבגלייך דער דייטשע קראָנפרינץ ביים פיינדע דער קאטהאָלישען קירכע, דעם איטאליענישען קאניג, אבשטייגע-קוואַרטיער גענאָממען, זאָ ליעס זיך דער פאפסט דעננאָך הערבייא, איהן אין בעזאָנדערער אודיענץ צו עמפפאנגען. דיעזע נאכזיכט ווירד אבער בלאָס איינעם „פראָטעסטאנטישען״ פרינצען אָדער הערר-שער געגענאיבער געאיבט, דא דיעזער וואָהל ניכט פערפפליכטעט איזט, אויף דען פאפסט, אלס דאס אבערהויפט דער קאטהאָליקען, בעזאָנדערע ריקזיכט צו נעהמען. אללין זאָללטע איין „קאטהאָלישער״ פרינץ אָדער הערשער ביים איטאליענישען קאניגע אבשטייגע-קוואַרטיער גענאָממען אָדער דעמזעלבען אויך נור איינען בעזוך אבשטאטטען, דאנן ווירדע איהן דער פאפסט נ י מ מ ע ר עמפפאנגען!״ —

פאלליעטאָן.

אונזערע צייט.

(2-טע פאָרטזעטצונג.)

III. קאפיטעל.

נאך 14 טאגען קאם וויעדער דאס שיפף פאָן דער אונטערן געגענד, בעלאדען מיט לייטע. אונד שווערפערוואונדעטען היער אין בודא-פעסט אן. דער גראָסטע טהייל דער הויפטשטעדטישען בעפאָלקערונג איילטע הערבייא, אום הילפע צו לייסטען אונד זיינען פאטריאָטיסמוס צום איסדרוקע צו בריגגען. פיעלע רייכען לייטען זאָגאר דיא פערוואונדעטען אין איהר הויז בריגגען, אום איהרער צו פפלעגען אונד צו ווארטען. צופעללינערווייזע וואורדען אונזערע צוויא בעקאננטען, היינריך מאנדל אונד קעטשקעמעטי לאיאש, אין דאס הויז דעם אדעליגען גרונדבעזיטצערס קאראשי שאנדאָר געבראכט. דיא צוויא הויז-פריילין, דיא בערייטס ערוועהנטע גראָסערע הויזטאָכטער אמאליא אונד דיא קליינערע, פלינקע, עווא, בעפאָלגטען גערני דיא פאָרשריפטען דעס ארצטעס אונד איבערנאהמען דיא פפלעגע דער ביידען פערוואונדעטען. עס וואורדע דאמאלס אין דער גאנצען שטאדט שארפיע געצופפט אונד הערביינגעבראכט, אום זיא בייא דען וואונדען צו פערווענדען. עס קאמען מעהרערע דאמען הערבייא, אונד אונטער איהנען וואר אויך דיא אונס שאָן פאָן פריעסבורג הער בעקאננטע ר אָ ז א ש ט י י נ ע ר.

ראָזא ערזוכטע דיא ביידען פערוואונדעטען, איינען וואגען אָדער איינע זענפטע אום זיא שיקען צו דירפען, דאמיט זעלבע אין איהרען פאלאסט געבראכט ווערדען. דיא ביידען יונגען אָפפיציערע דאנקטען, לעהנטען אבער דאנקענד דיא האָפליכע איינלאדונג אב.

ראָזא, וועלבע וועהרענד דיעזער צייט זעהר דיק אונד אונשאָן געוואָרדען, ענטפערנטע זיך באלד, קעטשקעמעטי זאגטע נון לעבעלנד צו מאנדל: „עס שיינט מיר, דיא האסט היינטע קיינע זעהר גראָסע לוסט, צו ראָזא געבראכט צו ווערדען. איך גלויבע ניכט, דאס דוא הייטע וועגען דיעזער דאמע מיט מיר אין דועלל איפגעהמען ווירדעסט. — אבער זאגע מיר, היינריך! ווער וואר דענן דער קאוואליער, דער דיעזע ראָזא הערבעגלייטעט האט?״

„דען קענגסט דוא ניכט? דער איזט היער זאָ איינע ארט ציינונגס-שרייבער, איין קראקעהלער, דער זיך היער אונטער דעם נאמען ווערעשהאשוואי הערומטרייבט, איבעראלל הערומשניפפעלט, הערומבעטטעלט, איבעראלל עטוואס צו ערפרעססען זוכט, אונד וועגן אללע שטריקע רייסען, פאָרדערט ער דען, דער איהם דיא ברייפטאשע ניכט געבען ווילל, צום דועלל הערויס. ער האט שאָן לענגסט 12 דוטצענד דועללע צו בעשטעהען געהאבט. — וואס ער נון בייא דען שאשווארים מאכט? וויא ער מיט דער ראָזא שטיינער צוזאממענקאָממט? וואס קאנן איך דא וויססען! וואהרשיינליך געפאללט איהם דא דיעזעס וויב, אָדער ניכט עס דא בייא דען שאשווארים פיעל געלד צו ערפרעססען. ער מיינט פיעללייכט, הערר שאשווארי זייא וועגען זיינעס גראָסען רייכטהומס דער פאָרשטעהער דער היעזיגען איזראעלישען געמיינדע, אונד וויא איך בערייטס געהאָרט, האט דיעזער מאגן פאָן שאשווארי 20 00 גולדען צור גרינדונג איינעס אונגארישען פאָליטישען טאגע-בלאטטעס פערלאנגט, דאס אונטער דעם נאמען „שענגשלענישענ״ ערשיינען זאָלל. ער טהאט דיעס מיט דער דראָהונג, דאס וועגן דיא יודען איהם דיעזע סוממע ניכט פאָרשטרעקען, זאָ ווירד ער אין איינע זאָלבע אנטי-סעמיטישע בעוועגונג געגען דיא יודען הערויפבעשוואָרען, וויא זיא געגענווערטיג אין דייטש-לאנד הערשט.״

„אבער וויא שטעהט דיעזער מאגן מיט דיעזעם הויזע קאראשי אין פערבינדונג?״

„עס האנדעלט זיך היער אום איינע ערבשלייבעריא. אונזערע ביידען ליעבענסווירדיגען הויספריילין, נעמליך אמאליא אונד עווא, זינד דיא ענקעל איינעס רייכען גראָסגרונדבעזיטצערס אים דעם היער בענאכבארטען נארעדיהאזא. דער אלטע פאלי האט איינען ענקעל, נאמענס בענקערט, דען ער זעהר ליעבט. דיעזען וויל ער פערהייראטען מיט זיינער ייגנסטען ענקעלין עווא, אונד איהם דאס גאנצע פערמאָגען היגטערלאססען. — דאָך דוא ווירסט יא ראָטהע אונד בלאס! פירכטע דיך ניכט! איך האבע דיך בערייטס דורבשוים: איך וויס, דוא האסט אין אויגע אויף דיא ליעבענסווירדיגע עווא געוואָרפען; זיא ווירד דיר ניכט ענטריססען ווערדען. ווערעשהאשוואי העטטע נון לוסט, דיעזע עווא מיט דעם גראָסען פערמאָגען דעס גראָספאטערס אן זיך צו לאָקען. ער האט נאר קיינען שלעכטען געשמאק; ער האט אבער אויך געניג ליסט אונד פערשמיטצטהייט, זיינען פלאָן דורבצופיהרען! וואָרום וואָללטע ער דענן דורבאוים האבען, דאס בענקערט נאך באסניען קאָממען זאָלל! דאָך נור אין דער ערוואַרטונג אונד האָפפנונג, דאס דיא באָסניאקען איהם צו ליעבע דען בענקערט אום איינען קאָפף קירצער מאכען קאננטען, דאמיט דיעזער הינד אים זאָ לייכטער צו דער שאָנען עווא אונד צו דעם נאך שאָנערען פערמאָגען געלאנגע! אונלענגסט וואר-